

ВОЕННА АКАДЕМИЯ "ГЕОРГИ СТОЙКОВ РАКОВСКИ"

1504, София, бул. "Евлоги и Христо Георгиеви" № 82

РЕЦЕНЗИЯ

от доктор Максим Любенов Карев, доцент в научна секция „Развитие на академичния състав и докторанти“ в Института за перспективни изследвания за отбраната на Военна академия „Г. С. Раковски“

на дисертационния труд на Фани Марианова КАРАДЖОВА

на тема: **Приносът на Обединена Германия за изграждане на европейска архитектура за сигурност и за справяне с новите рискове и предизвикателства в променящата се международна обстановка,**

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

в област на висшето образование 9 „Сигурност и отбрана“,
професионално направление 9.1 „Национална сигурност“,
по докторска програма „Военнополитически проблеми на сигурността“

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд представен от Фани Марианова КАРАДЖОВА на тема *„Приносът на Обединена Германия за изграждане на европейска архитектура за сигурност и за справяне с новите рискове и предизвикателства в променящата се международна обстановка”* е задълбочено изследване на приноса и ролята на обединена Германия за изграждането на европейската архитектура за сигурност, както и за справяне с новите рискове и предизвикателствата пред сигурността в контекста на променящата се международна обстановка в периода 1990 г. – 2017 г.

Периодът на изследването определя актуалността на разглеждания научен проблем, свързан с формирането и осъществяването на външнополитическите курсове на водещи европейски държави в края на ХХ и началото на ХХІ век, закономерностите в развитието на международните отношения в периода след края на двуполусния световен ред и процеса на европейска интеграция.

Като страна-членка на Европейския съюз, обединена и мощна в икономическо отношение, Германия играе важна роля и допринася значително в развитието на общата външна политика и политика на сигурност.

Направените изводи и получени резултати определят значимостта на разглеждания научен проблем, като авторът Фани Караджова разглежда практическата значимост в контекста на динамичната среда за сигурност на две нива: Първо – свързано с изследване на трансформацията на германската външна политика и политика на сигурност и нарастващата ѝ роля в ЕС. С проактивното си поведение ФРГ работи целенасочено за осъществяване на институционални промени в сферата на сигурността и отбраната, с което допринася за изграждането на европейската архитектура за сигурност.

Второто ниво отчита политическото влияние на по-големите държави върху последствията за малки и средни страни (каквато е и България) в евроатлантическата общност. В част от случаите, няколко такива държави могат

дори да бъдат разглеждани не като отделни суверени, а като обособен географски регион, например Западни Балкани, Прибалтика и други.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Дисертационният труд е структуриран в увод, четири глави, заключение и библиография (общо 241, по-голямата част от които на английски и немски език).

В **Увода** авторът аргументира необходимостта от разработването на дисертационен труд по изследвания научен проблем. Формулира целите, основните задачи, обекта и предмета на изследването, както и хипотезата. Представени са също така инструментариумът и обхватът на изследването.

От извършеният преглед на съществуващата литература по темата на дисертацията, авторът подчертава, че в българската историография няма цялостно и детайлно проучване специално за ролята на обединена Германия при формирането на европейската архитектура за сигурност и общата европейска политика за сигурност и отбрана.

В **Първа глава** авторът последователно разглежда събитийните предпоставки за формирането на новия европейски ред. Подчертана е ключовата роля на обединена Германия при формирането и изграждането на европейската архитектура за сигурност, изградена чрез последователната ѝ външна политика, характерна с предпочитаната и прилагана на практика стратегия „мултилатерализъм“. Членството в различни международни организации дава възможност на ФРГ да се докаже като надежден съюзник, способен да поема външнополитическа отговорност и да допринася за изграждането на европейските институции в сферата на сигурността и отбраната.

Втора глава на дисертационния труд се съсредоточава върху продължаващата последователност и тясното обвързване на германската политика с ЕС и НАТО. Дава се акцент на отслабване на международните ангажменти на Германия, следствие на вътрешно-политическата обстановка, която ограничава от концептуална и финансова гледна точка възможностите на Германия за намеса и на

политиката, провеждана от нейните партньори, пречеща на Германия да изпълнява ангажиментите си в НАТО и ЕС, което е предпоставка за водене на пасивна политика от правителството на Шрьодер в сферата на сигурността. В същото време е проследена и анализирана промяната в поведението на правителството на Г. Шрьодер по отношение на предприетите концептуални промени, особено в отбранителната политика, следствие на развитието на процесите на международната сцена. Също така е подчертана ролята на червено-зелената коалиция, която засилва концептуалните мерки в сферата на превенцията на кризи и конфликти, характерно за традиционната германската политика за сигурност в посочената сфера.

Третата глава на дисертационния труд разглежда германската външна политика в периода 2005-2013 г. Период, известен със световната финансова икономическа и последвалата я дългова криза в евро-зоната, конституционната криза на ЕС и конфликтите в периферията на Съюза. Подчертана е стратегията, тактическите и дипломатически умения на Ангела Меркел като държавен ръководител, която успява за кратко време да се наложи на международната сцена като един от водещите политически лидери. Характерно за черно-жълтото коалиционно правителство е неговата ориентация към осъществяване и защита на националните интереси, дори и в случаите когато те не са в съответствие с европейските интереси.

В четвъртата глава авторът е изследвал влиянието на бежанската криза и Брекзит върху европейската политика за сигурност и отбрана и тяхното отражение върху ролята на Германия в ЕС.

Аргументирана е основната изследователска теза – ролята на обединена Германия при развитието на европейската архитектура за сигурност, чрез проследяване и анализиране на различни събития и процеси, имащи отношение към интеграцията в сферата на сигурността и отбраната на ЕС. сигурност.

В края на всяка глава са формулирани съответните изводи.

В **Заключението** авторът синтезира приноса на обединена Германия и водещата ѝ роля при формирането и развитието на европейската архитектура за сигурност.

3. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Получените научни и научноприложни резултати от проведеното научно изследване, анализа и интерпретацията на данните съдържат необходимите теоретични обобщения в търсенето на решение на актуален проблем от областта на сигурността и отбраната, като с това представляват оригинален принос в съвременната наука.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

За рецензиране са представени три самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд. Две от тях са под печат.

Статиите отговарят на нормативните изисквания за оформянето и представянето на научни публикации в областта на сигурността и отбраната и отразяват процеса на работа по дисертационния труд.

5. Литературна осведоменост и компетентност на докторанта

Авторът е използвал за изследването общо 241 източника, от тях 34 на кирилица и 207 – на латиница. Показателен е стремежът да се използва най-достоверната и адекватна информация в зависимост от анализирания проблем. Използването на посочената литература показва, че авторът правилно се е ориентирал към подбора и използването на справочната литература.

6. Оценка за автореферата

Авторефератът е изготвен в съответствие с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Георги Стойков Раковски“. Той отразява достоверно и изчерпателно структурата и съдържанието на дисертацията. Кратко, ясно и правилно са представени основните положения и приноси на дисертационния труд.

7. Критични бележки

Авторът е приел отправените му критични бележки от научния ръководител при обсъждане на дисертационния труд и ги е отразил в съдържанието на отделните глави на дисертацията.

8. Лични впечатления и други въпроси, по които рецензентът смята, че следва да вземе отношение

Познавам Фани Караджова като трудолюбив и последователен човек. Работи самостоятелно и съзнателно.

9. Заключение

Представените за рецензиране дисертационен труд, автореферат и публикации отговарят на нормативните изисквания и възприетите научни критерии за постигнати научни и научноприложни резултати.

10. Оценка на дисертационния труд

Оценката на дисертационния труд е **положителна**. Предлагам на членовете на научното жури да гласуват за придобиването от Фани Марианова Караджова на образователна и научна степен „доктор” в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, научна специалност „Военнополитически проблеми на сигурността”.

02.09.2019 г.

София

РЕЦЕНЗЕНТ:

(доцент доктор Максим Карев)